

NORSKE FORMUER I TYSKLAND

Diplomet fra kong Olav, hvor advokat Hoepffner ble slått til ridder, har en sentral plass på hans kontor.

Juridisk jungel

HAMBURG (Dagbladet): Mange nordmenn med beslaglagte eiendommer i det kommunistiske Øst-Tyskland fikk dollartegn i øynene da Muren falt. Nå prøver de å få sine formuer tilbake. – Det er ikke så enkelt, konstaterer den tyske stjerneadvokaten Dietrich W. Hoepffner.

Han forteller om en juridisk jungel og marerittliknende tilstander i forvaltningen.

Dietrich W. Hoepffner (68) har gjennom 30 år skaffet seg et navn blant norske forretningsfolk. Han har styreverv i norske datterselskaper og har i mange år vært Eksportrådets faste advokat. For seks år siden ble Hoepffner, som

STYRTRIKE PÅ KOMMUNISTISK KNEKKEBRØD

BERLIN (Dagbladet): Familien Lindvig på Fåvang kan bli mangemillionærer på østtyske knekkebrød. Det handler om minst 16 millioner kroner, kanskje det dobbelte beløpet. Men før arven er sikret, gjenstår en seig kamp med det tyske byråkrati.

Ilse Marguerite Lindvig (73) er ikke i tvil om at hun virkelig var arving til fabrikken Erste Deutsche Knackebrotwerke i Burg, like ved nedlagte Rørs grense mot Øst-Tyskland. Det har hun myndighetenes underskrift på

Fåvang-familie i seig kamp

deretter opp fabrikker i Falling-brosten lenger sør, og i Burg. Han

svenske giganten Wasa ble kontaktet allerede i 1990, og var in-

første tysker, slått til Ridder av Den Kongelige Norske Fortjenestorden. Diplomet fra kong Olav har en framtrædende plass på hans kontor. Han er like stolt over denne utmerkelsen, som for sitt tyske Fortjenestekors. Begrunnelsen for begge ordener, er hans innsats for samarbeidet mellom Norge og Tyskland.

— Heldigvis ble det aldri oppnådd enighet da Utenriksdepartementets folk prøvde å forhandle seg fram til en felles erstatning for alle norske verdier som ble beslaglagt i DDR. Dette kan mange norske rettighetshavere være glade for i dag. Vi har sett eksempler på at øst-tyskerne til slutt tilbød 200 000 kroner i erstatning.

Etter Murens fall har den norske eieren solgt samme eiendom for en million kroner.

Jeg søker ofte etter bevis for at mine klienter var eiere for 50 år siden. Først når dette kan dokumenteres, starter de tårnhøye vanskelighetene med å få verdiene tilbake, sukker Hoepffner.

Sist til mølla...

— I løpet av de to siste årene har byråkratiet ikke vært i stand til å behandle mer enn 200 000 av i alt to millioner søknader. Prosessen vil fortsette i mange år, hvis ikke ti-år. Her gjelder prinsippet som «den som kommer først til mølla».

De fleste nordmenn kom sist til mølla.

Krever bevis

— Nordmenn som vil reise krav om å få tilbake egne eller arvede besittelser, må først og fremst ha håndfaste bevis. Det skal helst være testamenter, kvitteringer eller tyske dokumenter som det er mulig å etterprøve ektheten av. Hvis papirene ikke holder mål, kan kravet fort bli avvist. Og hvis det først er skjedd, så har toget faktisk kjørt, sier Hoepffner.

— Når vi ennå ikke har sett noe til pengene, er det fordi arven er blitt en kuleball mellom tyske delstatsmyndigheter og Treuhandanstalt, sier Ilse Lindvig til Dagbladet. Treuhandanstalt er den statlige tyske institusjonen som står for privatiseringen av østtysk stats- og parti-eiendom.

Tvilen som eiendomsmyndighetene i delstaten Sachsen-Anhalt må avgjøre, er om hun kan gjøre krav på salgsgevinsten for hele fabrikken eller på halvparten. Denne prosessen kan i verste fall vare i årevis før den er til ende.

Knekkebrødarven skriver seg fra et norsk industrieventyr i 1930-årenes Tyskland.

Tysk momopol

Ilse far, Olaf Fermann, drev det til å bli den største innen tysk knekkebrød-produksjon. Han startet i Hamburg og bygde

slo seg sammen med sin verste konkurrent, og sammen fikk de monopol på produksjon og salg av knekkebrød over hele Tyskland.

Nordmannen var søkkrig og sto for kjempeinvesteringer i et topp moderne fabrikanlegg. Men kompanjongen ble satt inn som formell eier og direktør.

Under Hitler-diktaturet ble knekkebrødproduksjon nemlig definert som «krigsviktig», og dette krevde at eieren var tysk statsborger.

Aldri beslaglagt

Fermann var riktignok tysk-vennlig, men tysk borger ville han aldri bli. Han reiste hjem til Norge, der han ble dømt for landssvik etter krigen.

Etter krigen har Ilse og hennes mann Olaf T. Lindvig (75) flere ganger besøkt knekkebrødfabrikken.

— Allerede under besøket i

ASBJØRN SVARSTAD

I TYSKLAND

1973 slo DDR-myndighetene fast at min far var den rettmessige ene-eier. Fabrikken var aldri beslaglagt av den nye østtyske staten, den var tvertimot unntatt fra den sovjetisk-dikterte forordningen og ble bare forvaltet. Eiendomsretten ble også bekreftet etter Murens fall, sier Ilse Lindvig.

Familien Lindvig fikk tilbud om å komme med et opplegg for å overta og drive fabrikken videre med sine 500 ansatte. Den

teressert i et samarbeid med ravang-familien om å gjenopprette fabrikanlegget, som var sterkt nedslitt etter årtiers kommunistisk vanskjøtsel.

Solgt til tysk firma

Seinere meldte også tre tyske firmaer sin interesse. Men Lindvig-familien fikk aldri vite hvilke firmaer det dreide seg om.

For nå var de i ferd med å bli skubbet ut over sidelinja. Den tyske fabrikken Sandoz Deutschlandsland innledet forhandlinger med Treuhand. 15. juni i år ble fabrikken solgt til Sandoz. Salgsgevinsten var åtte millioner mark – kontant.

Før salget var endelig hadde Lindvig-familien 14 dager på seg til å utarbeide et alternativt konsept. De forsøkte å få Orkla interessert, men uten å ha sjanser til å lykkes med den korte tidsfristen.

Uklarheten som forsinket

Kaotiske oppgjør

BERLIN (Dagbladet): — Jeg kan ikke annet enn beklage at oppgjøret om knekkebrødfabrikken trekker ut. Situasjonen er meget frustrerende.

Dette sier direktør, dr. Jürgen Haag i avdelingen for privatisering av næring- og nytelsesmiddel-fabrikker i Treuhandanstalt i Berlin. Det er han som har stått for salget av knekkebrødfabrikken i Burg og privatiseringen av 115 andre bedrifter i eks-DDR.

— Det er synd for familien Lindvig, som jeg har hatt den beste kontakt med, sier direktøren.

Familien Lindvig var raskere ute enn de aller fleste med å fremme sine krav etter Berlin-murens fall.

— Men det springende punkt er altså om kravet gjelder hele gevinsten fra salget av fabrikken eller bare halvparten. Denne tvilen forsinket, sier direktør Haag.

— Eiendomskontoret som skal ta stilling til denne tvilen er fullstendig overarbeidet, med altfor knappe ressurser. Hittil har det fått unna bare ti prosent av to millioner erstatningskrav i det tidligere DDR. En slik situasjon er helt uholdbar, sier direktør Haag.

Forretningsførereren for de nye eierne av knekkebrødfabrikken, Siegfried Schulz avviser bestemt å uttale seg om oppgjøret etter kjøpet.

Øst-Berlins beste tomt

BERLIN (Dagbladet): Ved siden av knekkebrødfabrikken i Burg er Fåvang-kvinnen Ilse Marguerite Lindvig også delarving til flere lukrative eiendommer i det tidligere DDR.

Størst verdi har en fire mål stor tomt midt på Øst-Berlins storstue, Alexanderplatz.

Der stor-hotellet Hotel Stadt Berlin står i dag, lå Europas største jern- og ovnsfabrikk før krigen. Ilse mor var deleier i firmaet Casten & Co. Fabrikken ble i 1944 lagt i grus av de allierte bombe-flyene.

Det østtyske prestisje-hotellet er solgt til private interesser og gir ikke grunnlag for noe arvekrav.

80 mistet eiendom

BERLIN (Dagbladet): 80 nordmenn fikk sine eiendommer beslaglagt av kommunistene i Øst-Tyskland. DDR-myndighetene dro forhandlingene om erstatninger i langdrag. Derfor er mange nordmenn blitt rike etter Murens fall.

— Vi sendte alle krav om tilbakelevering av østtyske eiendommer tilbake til den enkelte rettighetshaver i Norge, opplyser pressetalsmann Ingvar Havnen i Utenriksdepartementet.

Norske myndigheter forhandlet med østtyskerne i mange år. For de fleste norske eiendommers vedkommende, ble det aldri reist østtysk tvil om grunnlaget. Hus og tomter var bare «stilt under myndighetenes forvaltning». Regnskapene ble pyntet på, slik at eiendommene aldri ga overskudd. Det ble heller aldri utbetalt leie til eierne.

Mens finner, svensker og dansker greide å få en løsning i DDR, var nordmennene beinhard. Danskene fikk en samlet sum til fordeling i 1986. I dag kan de gremme seg over sitt hastverk. Nå er det for seint.

— Vi hadde 80 saker liggende. Til sammen representerte de verdier for 60 millioner kroner, sier Havnen.